

KESTÄVÄT HANKINNAT
elinvoimaisuuden lisääjänä

Kestävä hankinnat elinvoimaisuuden lisääjänä

HANKKEEN LOPPURAPORTTI

HANKEKODI: A71188

Sisällys

1 Hankkeen perustiedot	2
2 Tuensaajan perustiedot	2
3 Tiivistelmä	2
3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä	2
3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä	2
4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset	2
4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?	3
4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?	6
4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?	7
4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiin suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?	7
5 Seurantatiedot	7
5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?	7
5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?	8
6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä	8
6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?	8
6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?	8
6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?	9
6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?	9
8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin	10
8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?	10
8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)	10
9 Aineiston säilytys	10
9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.	10

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi: Kestävät hankinnat elinvoimaisuuden lisääjänä

Alkamispäivämäärä: 01.05.2015

Päättymispäivämäärä: 31.12.2018

Toimintalinja: 2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen

Erityistavoite: 3.2. Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen

Tukimuoto: Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke

Kustannusmalli: Flat rate 24 %

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi: Kittilän kunta

Y-tunnus: 0191406-6

Hankkeen WWW-osoite: <http://www.kideve.fi>

Muut tuensaajat (osatoteuttajat)

Tuensaajan nimi: Sodankylän kunta

Y-tunnus: 0193169-1

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Kestävät hankinnat elinvoimaisuuden lisääjänä -hankkeen kehittämistarpeiksi oli määritelty julkisen hankintatoimen kehittäminen lähituotannon kehittymiseksi, vähähiilisen talouden edistämiseksi sekä kestävän kehityksen periaatteiden edistämiseksi julkisten hankintojen avulla. Hankkeen tavoitteena oli kestävän kehityksen mukaisten hankintastrategioiden laatiminen, uudet toimintamallit ja materiaalivirtojen vähentäminen sekä pk-yritysten palvelukonseptien ja liiketoiminnan kehittäminen. Hankkeessa järjestettiin työpajoja ja tilaisuuksia aihepiiriin liittyen hankkijoille, päätöksentekijöille ja yrittäjille, tuotettiin hankintastrategiat ja – ohjeet Kittilään ja Sodankylään, otettiin käyttöön sähköiset hankintajärjestelmät, sähköinen palveluhakemisto Kittilän palveluista ja koottiin sähköinen Hankintaopas.

Hankkeen välittöminä tuloksina on osallistuneiden kuntien kohderyhmien parempi ymmärrys ja osaaminen julkisiin hankintoihin liittyen. Hankkeen konkreettiset tulokset jäävät työkaluiksi hankintojen kehittämiseen koko Lapissa.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

Sustainable procurement as enhancer of vitality –project defined as its aim to develop local production, promote a low-carbon economy and promote sustainable development through public procurement. The goal of the project was to develop sustainable procurement strategies, new procurement policies and reduction of material flows, as well as to develop new service concepts and business for SMEs. The project

organized workshops and events for procurers, decision makers and entrepreneurs, produced procurement strategies and guidelines for Kittilä and Sodankylä, electronic procurement systems were taken into use in both municipalities, electronic service directory for Kittilä's services was produced and an electronic Procurement Guide was compiled.

The direct results of the project are a better understanding and know-how of the target groups of the participating municipalities in public procurement. The concrete results of the project will remain as tools for developing procurement throughout Lapland.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Hankkeen kehittämistarpeiksi oli määritelty julkisen hankintatoimen kehittäminen lähituotannon kehittämiseksi, vähähiilisen talouden edistämiseksi sekä kestävän kehityksen periaatteiden edistämiseksi julkisten hankintojen avulla. Tämä tarve huomioiden hankkeelle asetettiin seuraavat tavoitteet, joiden toteutumista on kuvattu kunkin tavoitteen kohdalla:

1) Kestävän kehityksen mukaisten hankintastrategioiden laatiminen

Kittilän ja Sodankylän kuntiin laadittiin kuntien ensimmäiset hankintastrategiat. Prosessiin sitoutettiin mukaan strategian toteutumisen kannalta olennaiset tahot: luottamushenkilöt, virkamiehet ja muut kuntien työntekijät sekä yrittäjät. Aiheeseen tutustuttaminen aloitettiin jo keväällä 2016 hankkeen avausseminaarilla ja työtä jatkettiin syksyllä 2016 järjestetyllä seminaarilla, jossa aiheena oli erityisesti julkisten hankintojen johtaminen. Vuoden aikana hankehenkilöstö ja hankkeen muu avainhenkilöstö osallistuivat tilaisuuksiin, joista voitiin benchmarkata hyviä käytäntöjä. Lisäksi järjestettiin ohjausryhmälle työpajoja Oulussa ja Tyrnävällä, joissa on toteutettu julkisia hankintoja innovatiivisella tavalla sekä otettu julkisen hankintatoimen kehittämiseen erityisen kehittävä ote.

Strategiaprosessia toteutti hankehenkilöstön tukena asiantuntijana FCG Konsultointi Oy ja sieltä johtava konsultti Sirpa Korhonen. Työ aloitettiin maaliskuussa 2017 seminaarilla, jossa aiheena oli hankinnat uuden kunnan strategisena työvälineenä. Seminaarissa pystyttiin keskustelemaan hankinnoista strategisella tasolla kuntien luottamushenkilöiden kanssa. Tämän jälkeen hankkeelle Sodankylässä palkattu työntekijä toteutti nykytila-analyysin molempien kuntien hankintatoimen tilasta, käytössä olevista toimintatavoista sekä kehittämiskohteista. Lisäksi prosessin yhteydessä toteutettiin ostosalkkuanalyysi kuntien hankinnoista molemmissa kunnissa vuoden 2017 keväällä. Prosessi on tarkemmin kuvattu hankkeen seurantaraporteissa.

Strategia ottaa kantaa kuntien elinvoimaisuuteen sekä kestävän kehityksen eri aspectteihin seuraavien tavoitteiden avulla:

- laadukkaat tuotteet ja palvelut
- elinkeinon ja yrittäjyyden edistäminen
- myönteinen kuva kunnasta hankkijana
- osaaminen ja hankintaresurssien tarkoituksenmukainen käyttö
- järkevyyt ja joustavuus hankinnoissa
- laadun, kestävän kehityksen ja paikallisuuden huomioiminen
- tavoitteellinen seuranta

Kestävyyteen ottaa kantaa erityisesti tähän nimetty tavoite, jossa mainitaan mm. seuraavaa:

”hankintakohtaisesti tarkastellaan tarjouspyyntöjä suunnitellessa mahdollisuudet ottaa huomioon laadun ja

kestävän kehityksen näkökulmat. Hankinnan kestävyystarkastelussa taloudellisuus on vain yksi näkökohta, jonka lisäksi kunta huomioi myös ekologisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Taloudellisuutta tarkastellessakin kiinnitetään huomiota elinkaarikustannuksiin eikä vain ostohintaan.” Strategian mukaisesti hankintoja toteutettaessa on näin mahdollista painottaa hankinnoissa kaikkia kestävyiden osa-alueita: ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys.

Strategiaprosessi jatkui vuoden 2017 ajan, ja molemmissa kunnissa strategiat hyväksyttiin käyttöön alkuvuodesta 2018: Kittilän kunnanvaltuusto hyväksyi hankintastrategian kokouksessaan 22.1.2018, ja ne astuivat voimaan 6.3.2018. Sodankylän kunnanvaltuusto hyväksyi strategian kokouksessaan 1.2.2018. Strategia ja hankintaohjeet esiteltiin kuntien henkilöstölle projektipäällikön johdolla infotilaisuuksissa helmikuussa 2018. Tilaisuuksien avulla haluttiin varmistaa se, että hankkijat ovat tietoisia uusista linjauksista ja voivat ottaa ne huomioon omissa hankinnoissaan.

Strategiaan palattiin loppuvuonna 2018, jolloin sen päivitystarpeesta keskusteltiin puheenjohtajiston kanssa Kittilässä. Todettiin, että päivitystarvetta ei ole ja strategiat voivat jatkossakin sellaisenaan ohjata kuntien hankintatoimintaa.

2) Uudet toimintamallit ja materiaalivirtojen vähentäminen

Uusien toimintamallien juurruttamiseksi hanke järjesti molemmissa kunnissa useita hankinta-aiheisia tilaisuuksia ja työpajoja. Hankintaosaamista ja tietoisuutta hankintatoimen hyödyntämisestä myös kestävyteen liittyvien tavoitteiden näkökulmasta on kasvatettu hankehenkilöstön omana työnä sekä ulkopuolista asiantuntemusta hyödyntäen.

Yksi esimerkki uusista toimintamalleista on hankkeen aikana ideoitu ja heti hankeajan päättymisen jälkeen toteutettu hankintatiimi Kittilässä. Tiimiin kuuluvat osastokohtaiset hankintavastaavat voivat jakaa kokemuksiaan, osaamistaan ja toimia toistensa sparraajina erityisesti vaativammissa hankinnoissa. Sodankylässä hankintatiimi kootaan vuoden 2019 aikana. Uusi toimintamalli mahdollistaa sellaisen osaamisen karttumisen, joka aiemmin ei ole ollut mahdollista. Tätä tukee myös käytössä oleva sähköinen hankintajärjestelmä, jota kautta mm. tarjouspyyntöpohjien jakaminen ja benchmarkkaukseen hyödyntäminen on mahdollista.

Alueen markkinatarjontaan perehtyminen ja siitä tietoisena pysyminen on osa julkisten hankkijoiden osaamista ja ammattitaitoa, mikä varmistaa osaltaan sitä, että kilpailutuksissa osataan ottaa huomioon alueen mahdollisuudet osallistua kilpailutukseen. Tätä tukemaan toteutettiin hankkeessa sähköinen Kittilän palveluhakemisto, joka tuo alueen palvelutarjonnan helposti sekä julkisten hankkijoiden että yritysten asiakaskunnan saataville. Hankkeen ideoimat hankintailat, joissa yrityksille esitellään kunnan hankintatavat ja kuluvan vuoden tiedossa olevat hankinnat, palvelevat myös tätä tarkoitusta. Kittilässä järjestettiin ensimmäinen hankintailta 28.2.2019, Sodankylässä vastaava tilaisuus järjestetään syksyllä 2019.

Hankkeen kuluessa haastavaksi osoittautui erityisesti ns. älykkäiden ja innovatiivisten kilpailutusten toteutuminen. Kuntien teknisten osastojen valmiudet uusien toimintamallien käyttöönottoon vaativat hankeaikaa pidemmän kehittämisen. Saman voi sanoa koskevan koko kuntaorganisaatiota. Innovatiivisten hankintojen pilotointi edellyttää tähän soveltuvia hankintoja, joita ei pienissä kunnissa ole välttämättä joka vuosi. Sodankylässä tällaisia hankintoja ovat olleet koulukeskuksen ja hyvinvointikeskuksen hankinta, joissa molemmissa on innovatiivisia elementtejä. Innovatiivisten hankintojen osalta päädyttiinkin hankkeen aikana siihen, että tulevaisuuden tarpeiden varalle teetettiin selvitys innovatiivisista hankinnoista nimenomaan pienten kuntien näkökulmasta. Selvitys antaa työkaluja kunnille silloin, kun pohditaan miten innovatiiviset hankinnat ovat käytännössä toteutettavissa pienehköissä kunnissa mm. uusien toimintamallien resursoinnin näkökulmasta sekä miten on todennettavissa niiden odotettavissa oleva

vaikutus aluetalouteen, pk-sektorin edistämiseen sekä hiilineutraalisuuteen. Selvitys on saatavissa osana hankkeessa tuotettua sähköistä Hankintaopasta.

Hankintojen, erityisesti pienhankintojen sähköinen toteuttaminen on toimintamallina uusi ja tukee sitä, että mahdollisimman monella alueen yrityksellä on mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuihin. Hankkeen tuella käyttöön otettu Pienhankintapalvelu.fi –palvelu avaa yhä useamman kansallisen kynnysarvon alittavan tarjouskilpailun avoimesti yritysten tietoon, mikä voi tukea alueen yrityskentän elinvoimaa. Kun alueella toimivat yritykset pääsevät yhä useammin tarjoamaan kilpailutuksiin, toteutuvat kestävän kehityksen periaatteet alueella ja lähituotanto voi kehittyä. Sekä Kittilä että Sodankylä ovat omilla resursseillaan ottaneet käyttöön sähköiset järjestelmät myös muissa hankinnoissa, mikä yhdenmukaistaa käytäntöjä.

Työkaluksi tulevaisuuden tarpeisiin on toteutettu myös sähköinen Hankintaopas. Oppaan tarkoitus ei ole toistaa kuntien hankintaohjeita, vaan täydentää niitä käytännönläheisillä kuvauksilla ja ohjeistuksilla onnistuneista prosesseista, joissa on hyödynnetty uudistuneen hankintalain tarjoamia mahdollisuuksia sekä otettu huomioon hankinnoille asetettuja strategisia tavoitteita. Opas haluttiin toteuttaa niin, että se on tiivis, kiinnostava ja helppolukuinen, joka rohkaisee ja kannustaa kaikkia julkisten hankintojen kanssa työtä tekeviä, etenkin heitä, jotka eivät ole aihepiirin kanssa kovin tuttuja. Sähköinen toteutus mahdollistaa oppaan ajantasaisena pitämisen, sisällön täydentämisen myöhemminkin sekä ohjaamisen oppaan varsinaisen sisällön ulkopuolelle, muihin tiedonlähteisiin. Opas on julkaistu osoitteessa www.kideve.fi/hankintaopas Oppaan ylläpidosta hankkeen jälkeen vastaa Kideve Elinkeinopalvelut.

Hankkeen aikana todettiin molemmissa kunnissa jatkuva tarve siihen, että käytettävissä olisi hankinta-asiantuntemusta. Tähän tarpeeseen pyrittiin vastaamaan esityksellä kuntien yhteisestä hankinta-asiantuntijasta, jossa yksi aiheeseen perehtynyt asiantuntija olisi useamman kunnan käytettävissä, ja jossa kustannukset jaettaisiin kuntien kesken. Kittilän kunta lähestyi naapurikuntia (Kolari, Muonio, Sodankylä ja Enontekiö) ehdotuksella, joka kuitenkin ei tässä vaiheessa toteutunut.

Alueellista hankinta-asiantuntemusta sen sijaan pystyttiin tuomaan Lapin Yrittäjien Hankinta-asiamieshankkeella. Kestävät hankinnat –hankkeen projektipäällikkö sekä Kideve Elinkeinopalveluiden elinkeinojohtaja konsultoivat Lapin Yrittäjiä hankehakemuksen laatimisessa. Kesällä 2018 käynnistynyt Hankinta-asiamieshanke tuo sekä hankkijoille että yrittäjille tukea hankintaprosesseihin sekä varmistaa aihepiirin kehittämistä Lapissa laaja-alaisesti.

3) Pk-yritysten palvelukonseptien ja liiketoiminnan kehittäminen

Yritysten osaamista aiheeseen liittyen lähdettiin edistämään kaikille avoimella hankintaseminaarilla keväällä 2016. Hankkeen myötä kunnissa otettiin käyttöön sähköinen hankintajärjestelmä, johon liittyen järjestettiin useita työpajoja yrittäjille alkukesästä 2016 lähtien. Näissä tilaisuuksissa voitiin avata julkisia hankintakäytäntöjä laajemminkin ja sitä kautta kannustaa alueen yrittäjiä ottamaan osaa julkisiin hankintoihin. Työpajoilla on ensisijaisesti haluttu varmistaa se, että siirtyminen sähköiseen järjestelmään ei muodostu kynnykseksi yrittäjille kilpailutuksiin osallistumisessa.

Hankkeessa on järjestetty yrittäjille kymmenittäin työpajoja, joissa on käsitelty mm. yhteenliittymänä tarjoamista ja haasteita, joita uusi hankintalaki ja uudet hankintakäytännöt yrityksille kilpailutuksissa tuovat. Tavoitteena on ollut parantaa yritysten valmiuksia osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin, myös silloin kun kyseessä on pk-yrityksen näkökulmasta mittakaavaltaan iso kilpailutus.

Sodankylän kunta on aktiivisesti edistänyt uusia toimintamalleja erityisesti elintarvikehankinnoissa. Hankkeen tuella toteutettiin leipähankintojen kolmen kunnan yhteishankinta, jossa Sodankylä yhdessä Inarin ja Utsjoen kanssa toteutti tuoreen leivän hankinnan osittamalla hankinnan niin, että toimittajiksi

pystyttiin ottamaan useampi alueen leipomoista. Hankinnan yhteydessä toteutettu markkinavuoropuhelu keräsi kiitosta yrittäjiltä ja loi osaltaan toimittajien verkostoa, joka hyödyttää toimialan kehittymistä ja luo uusia mahdollisuuksia olla mukana julkisissa hankinnoissa myös tulevaisuudessa.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Välittömät tulokset

Hankkeen välittöminä tuloksina on osallistuneiden kuntien kohderyhmien **parempi ymmärrys ja osaaminen** julkisiin hankintoihin liittyen. Osaamisen lisäämiseen liittyviin toimenpiteisiin ovat osallistuneet myös muiden kuntien ja organisaatioiden edustajat, mikä vaikuttaa osaltaan siihen, että teema on saanut nostetta koko maakunnan laajuisesti.

Uuden hankintalain mukaiset **Pienhankintaohjeet ja Hankintaohjeet** varmistavat sen, että hankinnat toteutetaan lainmukaisesti, sekä lain henkeä noudattaen myös silloin, kun kansalliset kynnysarvot eivät ylity. Ohjeet auttavat hankkijoita ottamaan huomioon hankkeessa laaditun Hankintastrategian linjausten käytäntöön viemisen. Tätä on tuettu myös hankkeen järjestämien työpajojen avulla.

Hankkeessa tuotettu **sähköinen Hankintaopas** tarjoaa julkisille hankkijoille helppolukuisen ja selkeän välineen perehtyä julkisten hankintojen toteutukseen uuden hankintalain mahdollisuudet huomioiden. Kunta- ja muille päättäjille opas tuo näkökulmia hankinnoista kunnan strategisena työvälineenä. Yrittäjille opas esittää selkeästi julkisten hankintojen prosessia sekä asiat, jotka tulee ottaa huomioon, kun halutaan jättää menestyksekkäs tarjous kilpailutuksissa. Opas on julkaistu osoitteessa www.kideve.fi/hankintaopas

Hankkeessa toteutettu **Kittilän palveluhakemisto** tuo uudella ja havainnollisella tavalla esille alueen palvelutarjonnan. Tämä työkalu on jatkossa julkisten hankkijoiden käytössä alueen markkinatarjontaan perehtymisessä. Hakemisto on julkaistu osoitteessa kittilanpalvelut.fi

Kittilässä ja Sodankylässä käyttöön otetut **sähköiset hankintajärjestelmät** tuovat kuntien hankintaprosesseihin läpinäkyvyyttä, seurattavuutta sekä mahdollisuuden jakaa osaamista kuntien hankkijoiden kesken. Hankintajärjestelmät on julkaistu osoitteessa www.pienhankintapalvelu.fi/kittila ja www.pienhankintapalvelu.fi/sodankyla

Vaikutukset

Hankkeen tuloksia on jaettu koko Lapin laajuisesti ja laajemminkin. Hankkeen myötä hankintateemaa on viety eteenpäin maakunnallisesti. Työpajoihin on osallistunut yli kuntarajojen sekä kuntapäättäjiä, yrittäjiä että hankkijoita. Monessa kunnassa on nyt käynnissä hankintatoimen uudistaminen ja hankintojen sähköistäminen.

Työpajoista ja muista tilaisuuksista on tiedotettu netissä ja paikallismedioissa, samoin työpajojen aineistot on mahdollisuuksien mukaan julkaistu nettiin. Hankintateemaa on tuotu esille hankkeen tilaisuuksien lisäksi maakuntavalmistelussa, Lapin kuntien tapaamisissa sekä seutukunnallisesti SYP-verkoston kokouksissa

Hankkeessa on verkostoiduttu alueiden välisesti tilaisuuksien sekä opintomatkojen myötä. Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Suomi ja Varsinais-Suomi ovat toimineet hankkeessa alueina, joilta on pystytty hakemaan hyviä käytäntöjä Lappiin.

Hanke on konsultoinut Lapin yrittäjiä Hankinta-asiamies –hankkeen suunnittelussa. Hankkeen saatua rahoitus on pystytty tekemään hankkeiden välistä yhteistyötä ja näin varmistamaan jatkumo hankkeen toiminnalle.

Hankkeen myötä hankintojen merkitys kuntien strategisena työkaluna on tuotu laajempaan tietoisuuteen.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Kittilässä toimintansa aloittanut hankintatiimi jatkaa yhteistyötä hankintojen kehittämisen parissa myös hankkeen jälkeen. Hankkeessa tuotetut työkalut ja aineistot antavat hyvän pohjan toteuttaa kestävä, vähähiilisiin ratkaisuihin tähtäävää hankintatoimea jatkossa.

Hankehaun toteutuksessa Kestävät hankinnat -hankkeen konsultoima ja Lapin liitolta rahoituksen saanut Lapin yrittäjien hankinta-asiamiestoiminta jatkaa hankkeen työtä koko maakunnan laajuisesti. Hankinta-asiamieshanke on voinut hyödyntää Kestävät hankinnat –hankkeen tuloksia omassa toiminnassaan.

Hankkeeseen osallistuneet elinkeinotoimien edustajat voivat jatkossa antaa tukea yrittäjille ja hankkijoille omana työnä sekä Kittilässä että Sodankylässä. Hankkeessa kertynyt osaaminen hyödyttää molemmissa kunnissa hankintojen hyvää toteuttamista.

Hankkeen tuella on benchmarkattu ja toteutettu markkinavuoropuhelua osana hankintaprosessia. Tämän toimintamallin juurruttaminen osaksi pysyvää toimintakulttuuria jatkuu myös hankkeen jälkeen.

Hankkeessa tuotettu Hankintaopas pyritään saamaan mahdollisimman laajaan jakeluun, jotta sitä voivat hyödyntää julkiset hankkijat myös kuntakentän ulkopuolella, esimerkiksi Metsähallitus, sairaanhoitopiiri, oppilaitokset, Tielaitos, jne.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiin suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hankkeen pääasiallinen toteutusalue oli Kittilän ja Sodankylän kunnat. Hanke toteutui sekä suunnitellulla maantieteellisellä alueella, että laajemminkin. Hankkeen toimenpiteistä useat avattiin yli kuntarajojen ja toteutettiin kaikille avoimina tilaisuuksina, joista tiedotettiin koko Lapin laajuisesti. Lisäksi hankkeen tuloksia on toimitettu tiedoksi Lapin kuntapäättäjäille laajasti mm. Kunnallisjohdon seminaareissa vuosina 2017 ja 2018.

Hankkeessa oli tavoitteena pilotoida useampia innovatiivisia hankintoja. Tältä osin toteutus osoittautui haasteelliseksi, johtuen sekä kuntien hankintojen luonteesta että hankkijoiden valmiuksista ottaa käyttöön uusia, haastavia menetelmiä. Tästä syystä päätettiin toteuttaa selvitys pienten kuntien innovatiivisista hankinnoista, tukemaan kuntia päätöksenteossa tilanteessa, jossa pohditaan innovatiivisten menetelmien soveltamista.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Toteutuksessa päästiin hakemuksessa asetettuihin numeerisiin tavoitteisiin. Tavoitteena oli yhdyskuntien vähähiilisyttä edistävät uudet ratkaisut, joiden määräksi oli arvioitu kaksi kappaletta. Kittilän ja Sodankylän kuntiin laaditut uudet hankintastrategiat ja niitä tukevat pienhankintaohjeet ja hankintaohjeet ovat näitä ratkaisuja. Hankintastrategia ohjaa ottamaan hankinnoissa huomioon kestävyysnäkökulmia, mikä osaltaan edistää vähähiilisyyden toteutumista alueella.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Hankintatoimen kehittämisessä on olennaista tavoittaa aiheen kannalta keskeiset henkilöt, jotka käytännössä voivat vaikuttaa toimintatapoihin. Tästä näkökulmasta se, miten hanke tavoitti kuntien luottamushenkilöt, työntekijät ja alueen yrittäjät on merkityksellistä. Seurantatietoihin on koottu numeraalista tietoa hankkeen järjestämisestä tilaisuuksista sekä niiden osallistujamääristä, joilla on voitu seurata hankkeen tuloksellisuutta.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Hankkeen myötä hankkeen tuensaajat (Kittilän ja Sodankylän kunnat ja erityisesti hankehenkilöstö) ovat voineet kehittää hankeosaamistaan. Kuitenkin suurin hyöty on ollut hankkeen sisältöihin liittyvän osaamisen karttuminen molemmissa tuensaajaorganisaatioissa sekä laajemmin Lapissa. Hankkeen projektipäällikkö Kittilässä jatkaa hankintatoimen kehittämiseen liittyvää työtä myös hankkeen jälkeen ja toimii Kittilän kunnan hankintatiimin vetäjänä. Hän myös pystyy tukemaan yrittäjiä etenkin kuntien sähköisten hankintajärjestelmien käytössä. Hankkeen tilaisuuksiin osallistuneilla on parempi osaaminen hankintatoimen toteuttamisessa sekä hankintalain, kuntien omien hankintaohjeiden, että hankintastrategian asettamien reunaehtojen mukaisesti.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Uuden hankintalain aikataulu myöhästyi reilusti. Hankintalain ennakoitiin tulevan voimaan keväällä 2016. Usean kuukauden viivästyksen jälkeen laki vahvistettiin kuitenkin vasta 1.1.2017. Uusi hankintalaki tarvittiin pohjaksi monille hankkeen käytännön toimenpiteille, joiden tarkempi suunnittelu ja toteutus oli järkevää tehdä vasta kun varmuus lain lopullisesta sisällöstä on olemassa. Tästä syystä hankkeelle haettiin ja saatiin jatkoaikaa vuoden 2018 loppuun saakka.

Hankkeen projektityöntekijän rekrytointi Sodankylässä toteutettiin kesällä/alkusyksystä 2016. Tehtävään valittu henkilö ei kuitenkaan pystynyt ottamaan tehtävää vastaan ja rekrytointiin liittyviä kysymyksiä on jouduttu käsittelemään alkuvuoteen 2017 saakka. Rekrytoinnin haasteellisuuksien johdosta on jouduttu uusimaan rekrytointiprosessi vuoden 2017 puolella. Myös tähän haasteeseen pystyttiin vastaamaan hankeajan pidennyksellä.

Projektityöntekijän tehtävään valittu henkilö siirtyi muihin tehtäviin alkuvuodesta 2018, mikä tarkoitti sitä, että Sodankylän palkkoihin varattu summa ei tullut täysimääräisesti käytettyä. Tähän reagoitiin uudella muutoshakemuksella, jonka myötä Sodankylän budjettiin varattiin resursseja ostopalveluihin. Näitä käytettiin innovatiivisen hankinnan pilotointiin sekä Hankintaoppaan laatimiseen.

Hankkeen aikana Kittilän kunnassa oli käynnissä vaativia hallinnollisia prosesseja, jotka väistämättä vaikuttivat kuntaorganisaation kykyyn sitoutua hankkeeseen optimaalisesti. Haasteisiin pystyttiin kuitenkin vastaamaan aikatauluttamalla toimenpiteitä niin, että strategiaprosessi ja muut hankkeen toimenpiteet toteutettiin antamalla niille riittävästi aikaa.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Ohjausryhmä on pystynyt hankkeen kuluessa tukemaan ja ohjaamaan hankkeen toteuttamista niin, että hankkeen toimenpiteet on saatu vastaamaan mahdollisimman hyvin todellista aihepiirin kehittämisessä tarvetta.

Ohjausryhmä totesi, että hankkeen lähtökohtana on ollut aito tarve hankkeelle, viesti on ollut sama sekä yrittäjiltä että hankkijoilta. Elinkeinopoliittisesti hankinnat on yksi kunnan merkittävin työkalu. Lisäksi hankkeen tarpeeseen vaikutti hankintalain muutos.

Kittilässä ja Sodankylässä on pystytty hyvin analysoimaan nykytilanne, ja sen pohjalta on toteutettu mm. osaamisen lisäämiseen ja aihepiiristä tiedottamiseen liittyviä toimenpiteitä. Hanke on tuottanut konkreettisia tuloksia ja jatkossakin tuottaa hyötyä tulostensa kautta. Todettiin ammattimainen ote projektin vetämisessä. Mainittiin kuitenkin haasteet tiedottamisessa, jonka osalta on jatkuva kehittämistarve.

Hanke on toiminut hyvänä esimerkkinä siitä, kahden kunnan yhteistyöstä ja sen tuomasta hyödystä. Maakunnassa hanke voi toimia malliesimerkkinä kuntien yhteistyöstä. Hankkeen vaikutus on ollut laaja, voidaan jopa puhua suurhankkeesta. Konsepti on ollut pilottiluontoinen. Hankkeessa on saatu luotua aihepiirin ympärille verkosto ja luotua hyvä malli hankinta-asioiden kehittämiselle.

Vaikka hankkeessa on päästy jo pitkälle, todettiin kuitenkin jatkokehitystarpeita, koska selkeitä kehittämistarpeita jää ilmaan. Tarvittaisiin vielä syvempi käsitys siitä, miten hankintatoimi tulisi optimaalisesti organisoida kuntien sisällä, kuntien välillä ja muissa organisaatioissa. Kehitettävää on hankintaprosessin sähköistämisessä prosessin kaikilta osin, kuten sopimuksenhallintaan liittyen. Myös yrittäjien sparraaminen vaatii jatkossakin työtä. Aiheeseen liittyvän asiantuntemuksen jakaminen maakunnallisesti on tärkeää, samoin kuin yhteistyön jatkaminen aiheen parissa.

Mahdollisessa jatkohankkeessa voitaisiin rakentaa syvällisempiä malleja hyvistä toimintatavoista. Sähköiset työkalut voitaisiin ottaa laajemmin käyttöön, niin että ratkaisut olisivat mielellään kuntarajat ylittäviä. Hankkeessa voitaisiin sekä tehdä uutta, että levittää tuloksia ja teemaa laajemmin.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Hankkeen kohderyhmiltä on kerätty palautetta hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa. Palautteen perusteella hanke on koettu tarpeelliseksi ja ajankohtaiseksi. Palautetta on esitelty hankkeen seurantaraporteissa. Seuraavassa muutamia lainauksia palautteista:

- *Ajankohtaista hyvää informaatiota, joka koskettaa yllättävän monia ja paljon useamman tulisi edes hieman ymmärtää hankintalainsäädäntöä ja mitä se tarkoittaa. Hyvät esiintyjät." "Erittäin mielenkiintoiset puheenvuorot!" (Uusiutuva hankintakenttä –seminaari 22.3.2016)*
- *Tyrnävän ja Oulun työpajojen osalta osallistujat kommentoivat seuraavaa: "Matkan anti oli hyvä ja kohteet tavoitteiden kannalta oikeat. Vastaavat opintomatkat todettiin tarpeelliseksi eri kohderyhmille aiheeseen sitouttamiseksi."*
- *Cloudia –työpajoihin osallistuneilta kerättiin suullista palautetta, jonka perusteella tilaisuudet olivat apuna järjestelmän mahdollisuuksien ymmärtämiseen ja käyttöönoton suunnitteluun. Tuen tarpeen arveltiin konkretisoituvan käyttöönoton yhteydessä.*
- *"sisältö oli minusta hyvä ja minulle riittävä, sai hyvän kuvan asiasta. Vetäjä oli tosi hyvä!" (Julkisiin hankintoihin osallistuminen ja tarjouksen tekeminen-työpaja yrittäjille, 10.10.2017)*
- *"Hankinnoista pitää järjestää lisää koulutusta ja tuottajille tietoa"; "Jatkakaa samaan malliin. Striimi on nykyaikaa." (Lapin elinvoimaisuuden eväät! -seminaari 7.11.2018)*

- *”Hienoa kun tällaisia järjestetään, pitäisi olla paljon enemmän lähikuntiin (eikä tarvitse niin lähelläkään olla) yhteyksissä - etäkoulutukset on hieno homma. Toki paikan päällä oleminen synnyttäisi enemmän yhteistyötä.”* (Palautekysely työpajasta ” Onnistunut hankintaprosessi 13.12.2018”)

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hankkeesta tiedotettiin sekä päätoteuttaja Kideve Elinkeinopalveluiden nettisivuilla että Sodankylän kunnan nettisivuilla. Hankkeen toiminnoista tiedotettiin toteuttajien sosiaalisen median kanavissa. Hanke osti tarvittaessa tiedotustilaa paikallismedioista sekä Lapin Kansasta. Lisäksi hankkeesta tehtiin lehtijuttuja (mm. Sompio-lehteen) ja se huomioitiin myös radiossa: Sodankylän hanketyöntekijää haastateltiin Lapin radioon 5.6.2017, jolloin YLE myös julkaisi nettijutun aiheesta.

Hankkeen keskeisimpiä kohderyhmiä tiedotettiin hankkeen toimenpiteistä sähköpostitse ja näille järjestettiin myös erilaisia tilaisuuksia hankkeen teemoista. Tärkeä yhteistyökumppani molemmilla paikkakunnilla oli paikallinen yrittäjäjärjestö, jonka avulla hankkeesta tiedotettiin paikallisia yrittäjiä.

Hankkeen tuloksia pystyttiin jakamaan laajasti kuntapäätäjille hankkeen omien tilaisuuksien lisäksi myös mm. Kunnallisjohdon seminaareissa, joihin hankehenkilöstö osallistui kahtena vuonna (2017 ja 2018).

Tiedotustoimenpiteet on yksilöity hankkeen seurantaraporteissa.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Hanketta on toteutettu yhteistyössä muiden hankkeiden kanssa silloin, kun toimenpiteet ovat sen mahdollistaneet. Seuraavassa hankkeita, joiden kanssa yhteistyötä on tehty:

- Alueellinen elintarvikelogistiikka –hanke (Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto, Lapin ELY -keskus) – yhteistyö markkinavuoropuhelun järjestämisessä Sodankylässä 27.9.2018
- Lapin hankinta-asiamieshanke (EAKR, Lapin liitto) – yhteistyö hankkeen päätösseminaarin ”Lapin elinvoimaisuuden eväät!” järjestämisessä 7.11.2018
- SOCENT SPAs (Interreg Europe)– osallistuminen hankkeen tilaisuuteen kommenttipuheenvuorolla kesäkuussa 2018, hanke-esittely SOCENT SPAs –opintomatkalaisille Kittilässä maaliskuussa 2019 sekä osallistuminen hankkeen järjestämälle opintomatkalle Berliiniin huhtikuussa 2019

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Hankkeen aineistot säilytetään Kittilän kunnantalolla, osoitteessa Valtatie 15, 99100 Kittilä. Yhteyshenkilö: Katja Kaunismaa, katja.kaunismaa@kittila.fi, 0400 356 431

Kittilässä 26.4.2019

Katariina Palola
Elinkeinojohtaja

Katja Kaunismaa
Projektipäällikkö

